

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ สำนักไทยเขาบอก “วันพระไม่มีหนเดียว” ถ้าวันพระไม่มีหนเดียวเขาจะเอาคืนใจ แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร”

ถ้าไม่จองเวร เวลาพูดทำไมพูดเสียงดัง? พูดเสียงดังมันพูดถึงใจ มันถึงใจมันก็ถึงกิเลส ถ้าไม่ถึงกิเลสนะ ลูบๆ คลำๆ ก้นอยู่นะ เราก็กูบๆ คลำๆ เขาก็ลูบๆ คลำๆ แล้วลูบๆ คลำๆ งูๆ ปลาๆ มันไม่ชัดไม่เจเนใจ ถ้ามันชัดเจเนนะมันต้องชัดเจเน แต่มันไม่ใช่ความอาฆาตมาดร้ายหรือ

เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ไม่จองเวรไม่จองกรรมต่อกัน มันจะมีสิ่งใดที่ไปอาฆาตมาดร้าย เห็นไหม แต่ แต่ที่เขาว่าวันพระไม่ได้มีหนเดียว ไม่มีหนเดียวเพราะอะไร? เพราะวันพระมันมีแล้วมีเล่า วันพระมีแล้วมีเล่าเพราะอะไร? เพราะให้เราได้ขึ้นขึ้นมาไง เราล้มลุกคลุกคลานแล้วเราก็ต้องตื่นตัวขึ้นมา วันพระนี้เราปฏิบัติไม่ได้ วันพระหน้าเราจะเอาให้ได้ วันพระต่อไปเราจะพยายามต่อไป

เราปฏิบัติเริ่มต้นนะ อยู่ในป่าในเขานะ ถ้าวันพระต้องเนตฺชชิก ปกติวันพระนี่ถือว่าไม่นอน ถ้าวันปกติภาวนาเต็มที่อยู่แล้ว ถ้าวันพระเนตฺชชิกเลย พอถึงวันพระเขาเอาจริงเอาจังกันนะ ฉะนั้น วันพระเป็นวันที่ให้เราเข้มแข็ง ฉะนั้น สิ่งที่เราเข้มแข็ง เห็นไหม ที่นี้ทางสำนักไทย วันพระไม่ได้มีหนเดียวใช่ไหม? คราวนี้เราพ่ายแพ้ คราวหน้าเราจะเอาชนะคะคาน อันนั้นมันเป็นเรื่องการผูกเวรผูกกรรม

“เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” เราไม่จองเวรจองกรรมต่อกัน ต่อไปเรื่องของจิต เรื่องของบุคลิกภายนอก เพราะจองเวรจองกรรมต่อกัน เห็นไหม คุณติเวรกรรมมันก็จะส่งผลไปต่อเนื่อง แต่ถ้าเป็นกิเลสนะ กิเลสเราต้องฆ่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “การฆ่าที่ประเสริฐที่สุดคือการฆ่ากิเลส”

ถ้าเราจะฆ่ากิเลส กิเลสมันอยู่ที่ไหน? ถ้ากิเลสเราไปลูบๆ คลำๆ มันอยู่นะ เราไม่จงเวรมัน เรานู โลมให้มัน เราผ่อนคลายให้กิเลสได้ไหม? เวลากิเลสขึ้นมา คุณใช้เวลาคนที่เจ็บไข้ได้ป่วย เวลาหมอไปรักษาเขารักษาให้หายขาด ถ้ารักษาแล้วไม่หายขาดกลับบ้าน เดียวก็เป็นอีก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะชำระกิเลสนะ ไม่ได้ มันจะเป็นการรุนแรงเกินไป เราทำอะไรมันก็ไปเกรงใจกิเลสไป ถ้าเกรงใจกิเลสมันก็ชำระกิเลสไม่ได้ เพราะทำให้มันสลบไปนะ ทำให้มันยุบยอบไป เวลามันฟื้นขึ้นมาจะมันเอาเรามากกว่านั้นอีก ถ้ามากกว่านั้น เวลาเราปฏิบัติ เวลาจิตเราดี เราจะดีมากเลย เวลาจิตมันเสื่อมทำไมมันท้อถอยขนาดนั้นล่ะ?

เวลาจิตเราเสื่อม คุณใช้เวลาเราสดชื่น เราทำอะไรเราตั้งใจ เราทำไปเรามีความปรารถนานะ เราเหมือนหยิบเอาได้เลย พอทำไปๆ นะทำไมมันท้อแท้ ทำไมมันอ่อนแอ ทำไมมันไม่สู้ล่ะ? ถ้ามันไม่สู้เพราะอะไร? คุณว่าแก่นของกิเลสไป กิเลสเป็นนามธรรม แต่มันอยู่ที่หัวใจเรานี้ สิ่งทีเหนียวแน่นที่สุดคือแก่นของกิเลส เพราะอะไร? คุณบุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไปไม่มีต้น ไม่มีปลาย มันพุ่มพักกันมาไง

จิตเวียนตายเวียนเกิดขึ้นมา มันพุ่มพักไปด้วยกิเลส กิเลสมันครอบงำมา กิเลสกับจิตมันมาด้วยกันตลอด ตลอดสายที่มันสร้างสมกันมา แล้วบอกมาชาตินี้เราบอกให้มันแยกจากกัน แล้วเราจะเอาธรรมะเข้าไป ตอกลิ้มเข้าไปให้กิเลสกับธรรมแยกออกจากกัน ให้กิเลสออกจากหัวใจไป มันเป็นไปได้ง่ายๆ ไหม? ถ้าเป็นไปได้ง่ายๆ นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นี่เสวยวิมุตติสุขนะ แล้วจะสอนใคร มันจะสอนใครได้อย่างไร? สอนใครได้อย่างไร?

ก็เหมือนคุณ ขัดเกลากิเลส ขัดเกลาตัวเรา นี่เราขัดเกลาเราก็ต้องฝืนใจเรา ฝืนความรู้สึกของเรา เพราะความรู้สึกของเรานั้นแหละกิเลส ความรู้สึกเราด้วย กิเลสมันอยู่ในความรู้สึกของเราด้วย ถ้าเราไม่ฝืนมันเราก็ไม่ได้ต่อสู้กับมัน ถ้าจะฝืนมันนะ อืม นี่เป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา เวลากิเลสมันก็เป็นเรา ถ้าเป็นเรา เราจะไม่ให้มันเป็นเราทำอย่างไร? เราก็ต้องเอาเรานี้มาพิจารณา เวลาหลวงตาท่านพิจารณาของท่านไป โลกนี้เป็นความว่าง ว่างหมดเลย นี่พอความว่างมันมหัศจรรย์ จิตเราทำไมมหัศจรรย์ขนาดนี้ มองภูเขาเลากาทะเลลูประูโปรงไปหมดเลย ทำไมมันมหัศจรรย์ขนาดนี้ มหัศจรรย์ขนาดนี้

นี่กิเลสเป็นเรา มันยังยึดมั่นกันไปนะ ยังว่าของของเราอยู่ไง สุดท้ายแล้วท่านพิจารณาของท่านไปนะ พิจารณาของท่านไป พิจารณาถึงที่สุดไปเห็นจุดและต่อม พอเห็นจุดและต่อม ท่านพิจารณาของท่านจุดและต่อม เพราะความว่าง แสงสว่างเกิดจากอะไรล่ะ? พลังงานมันเกิดมาจากไหน? แสงสว่างมันเกิดมาจากอะไร? ความว่างมันมีเจ้าของเป็นความว่างสิ พอมันจับได้ เห็นไหม พอมันทำลายจุดและต่อม ความว่างจบสิ้น ทุกอย่างไม่มี พอไม่มีขึ้นมาความว่างเป็นเหมือนกองขี้ควาย

สิ่งที่เวลาเราไปมหัทศรรย์กับมันนะ เราทะนุถนอมมันนะ มหัทศรรย์เต็มทีเลยนะ พอมันชำระไป มันทะลุปรุโปร่งไป เห็นไหม สิ่งที่เราไปทะนุถนอมนี้มันกองขี้ควาย แต่ก่อนหน้านั้นเราไปเห็นเข้า เราไม่เคยเจอ โอ้อโฮ ทำไมมันมหัทศรรย์ขนาดนี้ จิตเราทำไมมหัทศรรย์ขนาดนี้ มันทะลุปรุโปร่ง มองภูเขาเลากามันเรื่องแสง มันทะลุไปหมดเลย มองสิ่งใดทำไมมันขนาดนั้น

นี่มันก็ไปกอดไว้ไง โอ้ นี่เป็นเรา นี่ว่างมันคู่กับไม่ว่าง ถ้าจิตมันดีมันพิจารณามันกว้าง แต่ถ้ามันเสื่อมลงมันก็มีตัวตนของมัน มันก็ขัดข้องหมองใจ เวลามันว่างมันก็คือคิดใจนะ แล้วถ้าไม่พิจารณาต่อไปใช้ไหม มันก็อยู่ของมัน แล้วเวลามันเสื่อมมันก็คือเสื่อม แต่เพราะมีสติปัญญา เห็นไหม ทะลุปรุโปร่ง ยังต่อสู้อต่อไป ยังพิจารณาต่อเนื่องต่อไป

พอต่อเนื่องทำลายหมดแล้วนะ อืม ความว่างเหมือนกองขี้ควาย กองขี้ควายเพราะอะไร? กองขี้ควายมันมีค่าไหม? มันไม่มีค่าเพราะเราสลัดทิ้งมันไป แต่ถ้าบอกว่าไม่มีค่า ทางโลกเขาบอกเอาไปทำปุ๋ยนะ เป็นปุ๋ยอินทรีย์ได้ อันนั้นนี่กิเลสมันจะอ้างแล้ว เวลามันจะอ้างนะมันก็ยังมีความอยู่ มันก็ยังมีความอยู่ ถ้ามันยังมีความอยู่เพราะเรายังสติปัญญาไม่พอ

มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียดนะ มรรคหยาบๆ เช่น เรามาวัด มาวัดเราก็ขวนขวายมาแล้ว นี่ถ้าคนเริ่มต้นก็อยู่ขี้ ขี้ขวนขวาย ปากกัดตีนถีบขนาดนี้ แล้วทำบุญทำไมมันทุกข์ยากขนาดนี้? เวลาทุกข์ยากขนาดนี้ เราทำของเราจนเรามั่นใจของเรา เราทำของเรานะ เราเสียสละของเรา ถ้าไม่เสียสละของเรา จิตใจนี้มันเป็นธาตุรู้ ธรรมชาติของสิ่งที่รู้มันต้องรู้อยู่ตลอดเวลา ถ้าเราไม่ดูแลรักษามัน มันก็จะรู้ตามใจมัน ถ้ารู้ตามใจมันนะ มันก็จะหาแต่ความพอใจของมันใช้ไหม? นี่ต้องทำตามใจมัน ทำตามค้นหา ทำตามกิเลสมัน แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เห็นไหม เราบังคับให้ทำ คุณงามความดี คุณงามความดีคือการให้ การเสียสละ

การให้เขาบอกร้องให้วัดดูใช่ไหม? เราให้อภัย เราให้ไม่มีความผูกโกรธ เราพยายามรักษาใจของเรา นี่ก็เป็นการให้นะ ให้ที่ประเสริฐ เวลาภาวนาขึ้นมา สิ่งนี้เราไม่ต้องลงทุนลงแรงเลย เราลงทุนแต่จิตใจกับร่างกาย นั่งสมาธิ ภาวนา เราบอกว่าเราไม่มีโอกาส โอกาสมันมีทั้งนั้นแหละ ถ้าคนรู้จักขวนขวาย รู้จักแสวงหา ถ้าเป็นโอกาส

ฉะนั้น ถ้าเรามีสติปัญญาเราต้องรักษาใจเราให้มันฝึกหัด ให้มันเสียดลละ ถ้ามันเสียดลละเพื่อให้ประโยชน์ ถ้าเรามีสิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับเรา เราใช้ก็เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าให้คนอื่นได้ใช้ด้วยก็เป็นประโยชน์ เห็นไหม ประโยชน์ ๒ ต่อ ๓ ต่อ มันเป็นประโยชน์ต่อเนืองๆ ไป พอจิตใจมันเห็นประโยชน์ขึ้นมามันพอใจแล้ว พอมันพอใจจิตใจมันก็เป็นสาธารณะขึ้นมา

ถ้ามันจะเริ่มมาปฏิบัติ คุณเวลาคนเขาปฏิบัติ เวลาเขาอยากปฏิบัติ เขานั่งไปแล้วเขาสงบเสงี่ยม เขาระงับของเขา เขามีความสุขของเขา ใจเราจะนั่งลงไป กดตัวลงนั่งมันยังไม่ยอมนั่ง มันจะพุ่งออกข้างนอก เพราะอะไร? เพราะจิตใจเราไม่ได้ฝึกมา เราไม่ได้รักษาของเรา ถ้าเรารักษาของเรามานะ พอเราจะนั่งของเรามันพอใจนะ พอมันพอใจ มันนั่งเพราะอะไร? เพราะมันรู้จักว่าเราจะเอาสมบัติของเรา นี่ถ้าเรานั่งเพื่อความสงบระงับ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คนที่เขามีแก้ว แหวน เงิน ทอง เขามีทรัพย์สมบัติของเขา เขาแสวงหาเพื่อประโยชน์ของเขา

นี่มันมีค้นหาความทะยานอยาก คือว่ามันมีสารพิษ มีสิ่งที่หมักหมมในใจไปตลอดไม่มีที่สิ้นสุด เราเห็นคุณสมบัติอย่างนั้น สิ่งนั้นเราได้เสียดลละแล้ว ทรัพย์สมบัติ เห็นไหม เราสละทานเราก็ทำของเรามาแล้ว นี่จิตใจที่เราจะเอาความสงบระงับขึ้นมาเพื่อให้มันเป็นอริยทรัพย์ เพื่อสิ่งที่เราจำเป็นต้องได้ แก้ว แหวน เงิน ทองนี่เขาจำเป็นต้องได้ เงินนี่เขานับได้ สติพุทธโศ พุทธโศ สติมี เราระลึกพุทธโศ เรานับของเราได้ไหม? ถ้าเรานับของเราขึ้นมา ถ้ามันสงบเข้ามา ธาตุรู้ ธรรมธาตุที่รู้มันไม่รู้ออกไปข้างนอก มันรู้ตัวมันเองแล้ว

ธาตุรู้มันรู้ออกไปข้างนอก ไฟฟ้ามันส่งออกทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเรามีสติปัญญา ใจธาตุรู้มันไม่ส่งออกไป ให้รวมตัวเข้ามา นี่พุทธโศก็โน โธเห็นไหม พุทธโศๆ นี่สิ่งที่ละเอียดที่สุดมันซับซ้อนกัน ซับซ้อนกันจนมันมันคงขึ้นมา พอมันมันคงขึ้นมา นี่ทรัพย์ของเราเกิดแล้วนะ เราบอกว่าเราเป็นนาย ก. นาย ข. นาย ง. นะ มันพ่อแม่ตั้งให้ เพื่อนฝูงเรียกกัน ตัวมันเองมันไม่รู้จักตัวมันเอง พอจิตมันสงบนะ อี้.. อ้อ.. เราเป็นอย่างนี้หรือ เราเป็นอย่างนี้หรือ มันจะเห็นคุณค่าของมัน

ทรัพย์ที่มีค่ามากคือความรู้สึกรักของเรา หัวใจมีค่ามาก นี่หัวใจของเรา คุณมันคิดดีก็ได้ คิดร้ายก็ได้ใช่ไหม? แล้วไม่มีใครควบคุมมันใช่ไหม? แต่ในวันนี้วันพระ วันพระไม่ได้มีหนเดียว ใช่ไหม? เราเข้าใจผิดมาเราก็ยอมรับ เราทำสิ่งใดที่มันไม่ได้ประโยชน์มาเราก็ยอมรับ วันพระแล้ววันพระเล่าก็ฝึกแล้วฝึกเล่า วันพระนี่เขามิ่วไว้ให้เราฝึกฝน วันพระเขาให้มีเข้าวัดเข้าวา วันพระเขาให้มีวัดหัวใจของเรา

ข้อวัตรปฏิบัติคือวัดหัวใจของเรา หัวใจเราดีหรือหัวใจเราไม่ดี เรารู้อะไร หัวใจนี้ดีหรือไม่ดี เราคิดดีหรือเราคิดไม่ดี ตัวเราเองนี่รู้อะไร แล้วทำไมมันคิดดีไม่ได้? ทำไมมันฝืนตัวเองไม่ได้? มันฝืนตัวเองไม่ได้เพราะมันไม่ได้ฝึกหัด มันไม่ได้ตั้งสติ มันไม่เคยฝึกหัดของมันเลย มันไม่เคยฝึกหัดมันก็เอาแต่ใจของตัวเอง เห็นไหม ปล่อยให้มันคิดตามใจของมัน แต่เราฝึกหัดตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้ให้มันฝึกหัดคิดดี คิดดีไม่ต้องคิดถึงคนอื่นหรือ คิดถึงตัวเรานี้แหละคิดดี

นี่เราจะปล่อยให้โอกาสหลุดมือเราไปใช่ไหม? เราเกิดมาชาติหนึ่ง คุณผลของวิญญูเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดเป็นนรกอเวจี มันเวียนตายเวียนเกิดมาโดยที่ความไม่รู้ของมัน ก็เลสมันพาเกิดมาก็ภพก็ชาติแล้ว ในชาติปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ประเสริฐ เกิดมาเป็นทารก พ่อแม่เลี้ยงมาตั้งแต่ดินเท่าฝ่าหอย เตียนนี่เติบโตขึ้นมาจนเป็นหนุ่มเป็นสาว มันต้องมีสติปัญญา รักษาตัวเองได้

ถ้ารักษาตัวเองได้รักษาตัวเองที่ไหน? รักษาตัวเองได้ทางโลกก็รักษาว่า เพราะเรามีหน้าที่ การงาน เรามีทรัพย์สมบัติ เรามีปัจจัยเครื่องอาศัยพร้อมสมบูรณ์ นั้นรักษาตัวเองแล้วหรือ? รักษาตัวเอง เห็นไหม นี่เพราะรักษาตัวอย่างนั้นมันก็ต้องตายไปใช่ไหม? พอมันต้องตายก็ไปเกิดอีกใช่ไหม? แล้วมันก็จะเวียนมาอย่างนี้อีกใช่ไหม? นี่เราถึงว่าเกิดมาตายเปล่า เกิดมานี้มีทรัพย์สมบัติก็ ไร้ทางโลก เวลาตายไปแล้วมันต้องพลัดพรากจากทรัพย์สมบัตินี้ไป แล้วคุณงามความดีของเรา ล่ะ? แล้วทรัพย์สมบัติของเราล่ะ?

ถ้าทรัพย์สมบัติของเรา ถ้าเราจะไม่สูญเสียเปล่าเราก็ตั้งสติของเราขึ้นมา เราฝึกหัดใจของเราขึ้นมา ถ้ามันฝึกหัดใจของเราขึ้นมา เห็นไหม ให้อธิษฐานในทะเบียนบ้านมันชื่อสมมุติ พอเวลาไป เปลี่ยนมันก็เปลี่ยนแล้วละ แต่ให้อธิษฐานเราไม่มีใครที่ไปรู้สึกรักมัน เรามีสติปัญญาจับต้องมันได้ แล้วถ้าฝึกหัดนี้วันพระไม่ได้มีหนเดียว จิตสงบแล้วภาวนาไม่ได้ มันหลุดไม่หลุดมือไป วันพระ

หน้าเราก็อีก เราก็พิจารณาอีก ถ้าจิตมันสงบแล้วมันหัดใช้ปัญญาของเรา ถ้ามันใช้ปัญญาของเรา เห็นไหม มันพิจารณาอะไรล่ะ? มันพิจารณาในกาย

ในกายที่เกิดมา นี่เกิดมาจากอริยทรัพย์ เกิดมาเพราะได้ร่างกายของมนุษย์นี้มา เราก็อำนาจ เป็นของเราๆ ไม่ให้เจ็บไข้ได้ป่วยจะให้ป็นสมบัติของเราอยู่เนี่ย เวลาจิตมันสงบไปแล้วมันจับของมันได้ มันเห็นกายอีกมิติหนึ่ง มิติของกายเรานะ

เราก็อำนาจ นี่ไปเสริมสวย ไปดัดให้มันเต่งตึงมันจะไม่แก่ไง นี่มิติของโลกมันก็จะไม่ยอมแก่ ไม่ยอมตาย แต่ถ้ามิติของธรรม เห็นไหม นี่มิติของธรรม พอมันเห็น มันพิจารณากาย อืม มันไม่มีสิ่งใดที่จะไปค้ำค้ำมันได้

สังขารความจริงมันเป็นแบบนี้ ความจริงมันเป็นแบบนี้ ความจริงมันต้องเป็นความจริง อยู่วันยังค่ำ แต่เพราะไอ้หัวใจของเรา ไอ้ความไม่รู้ของเราจะไปฝืนมัน จะไปฝืนความจริงให้เป็น ความพอใจของเรา มันฝืนไม่ได้หรอก แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มันรู้ตามความเป็นจริง เห็นไหม พอรู้ตามความเป็นจริง จิตนี้มันฝีกขึ้นมาจากความจริงอีกทีหนึ่ง เวลาพิจารณากาย นี่กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ จิตรวมลง มันผูกขึ้นมา นี่ดอกบัวเกิดจากโคลนตมไง

นี่ความมหัศจรรย์ สิ่งที่เป็นสมบัติของเรามันผูกขึ้นมาจากกลางหัวใจของเรา กลางหัวใจ คือความรู้สึกรู้สึกของเรา ธรรมะมันเกิดอย่างนี้ เห็นไหม ถ้าธรรมะมันเกิดขึ้นมา นี่วันพระไม่ได้มีหนเดียวเขาให้ทำอย่างนี้ไง ถ้าดอกบัวมันผูกจากโคลนตม ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราทำ เราฝีกหัดหัวใจของเราขึ้นมา ให้มันเกิดอริยทรัพย์ขึ้นมา นี่ทรัพย์สมบัติของเรา ทรัพย์สมบัติของโลกเราก็อำนาจ นี่ถ้าเราเกิดมาเรามาหาเพราะอะไร? เพราะคนดี คนดีต้องทำความดีมาตลอดต่อเนื่องมา เพราะธรรมะนี้ต้องอาศัยความดีไป

มรรคไง สัมมาทิฐิความเห็นถูกต้อง ความเห็นดีงาม แต่ความถูกต้องมันก็ถูกต้องมาเรื่อยๆ อย่างเช่น เราเสียสละทาน เห็นไหม ปากกัดตีนถีบกันมานะ แต่เวลาปากกัดตีนถีบแล้ว เราจะเอาความจริงขึ้นมา มันต้องปากกัดตีนถีบในใจอีกทีหนึ่ง เพราะสติปัญญามันเป็นนามธรรมแล้ว มันปากกัดตีนถีบจากหัวใจ นี่เราปากกัดตีนถีบมาจากการแสวงหาสมบัติ นี่เราก็อำนาจกัดตีนถีบมาแล้วรอบหนึ่ง ถ้าเราจะปากกัดตีนถีบเพื่อจะเอาความสงบระงับ เอาสมบัติจากภายในขึ้นมา มันก็เป็นอีกรอบหนึ่ง มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียดมันจะเต็มไปด้วยเรื่อยๆ

ถ้ามันทำขึ้นมา นี่สมบัติโลกเราก็หา สมบัติความจริงเราก็หา แล้วถ้าหา มันหาได้ตามความเป็นจริงขึ้นมา มันจะเป็นความจริงของเรา นี่สมบัติของเรา วันพระไม่ได้มีหนเดียวนะ วันพระ เห็นไหม ในพรรษา ๖ ปักษ์ในเวลากุโบสถ แต่วันพระก็เดือนละ ๔ วัน นี่ทุกอาทิตย์ นี่วันพระ สมัยโบราณของเรานะเราหยุดวันโกน วันพระ แต่เพราะว่าเราตามกระแสโลก เราไปหยุดวันเสาร์ วันอาทิตย์ ทีนี้พอหยุดวันเสาร์ วันอาทิตย์ วันพระเราก็ห่างวัดห่างวากันไป เพราะเวลา มันไม่มี

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาเราต้องเข้าใจโลก เราอยู่กับโลกเราเข้าใจโลก ต้องการให้ทันโลกใช่ไหม? แต่เราต้องการให้ทันตัวเรา ถ้าเราให้ทันตัวเรา สติปัญญามันทันตัวเรานะ ถ้าทันตัวเรา เห็นไหม ความคิดที่จะเข้ามาแย่งชิง แย่งชิงเลย แย่งชิงเวลาของเราไป แย่งชิงชีวิตของเราไป อายุที่ได้มาคือเวลาที่เสียไป สิ่งที่เราเสียไปตลอด แล้วนี่ถ้าเราได้สมบัติของเราเข้ามา นี่สมบัติของเราสมบัติโลกก็หาจะ เกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ เพราะเป็นสัตว์ประเสริฐ

สัตว์ประเสริฐ ถ้าใครมีสติปัญญาจะหาอริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายใน ถ้าใครยังไม่มีสติปัญญา ก็จะแสวงหาทรัพย์จากภายนอก แล้วก็บ่นว่าทุกข์ ทุกข์ ทุกข์ เกิดมาทุกข์มาก ทำงานลำบากมาก แต่เวลาพระเราปฏิบัติ เห็นไหม เคนจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนาอยู่โคนต้นไม้ ต้องเอาใจไว้ในอำนาจของเรา ถ้าเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรานั้นเป็นสัมมาสมาธิ แล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญา มันจะมีงานอีกชั้นหนึ่ง เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ใจ ไม่สูญเปล่า ไม่เสียเปล่ากับเวลาชาติที่เกิดมา ชาติที่เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วก็ให้มีความสุขตามอรรถภาพของความเป็นชาวพุทธ แต่ถ้าใครมีสติปัญญาค้นคว้าแสวงหานะ

จิตอันนี้จิตที่มีคุณค่ามาก คุณิเราหาสมบัติมาขนาดไหน? หน้าที่การงานเราขนาดไหน? แล้วเราก็ต้องพลัดพรากจากมันไปเด็ดขาด สัจจะความจริงมันเป็นแบบนั้น แต่เวลาพลัดพรากไปแล้วเรายังต้องมาซ้ำคิดซ้ำทำ มาซ้ำซ้อนกับการเกิดการตายแบบนี้หรือ? แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา ใช้สติปัญญาของเรา พิจารณาของเราไปจบนะ พอจบขึ้นไปแล้วนะเราไม่ต้องตื่นเท่าฝาคอยให้พ่อแม่เลี้ยงอีก แล้วโตขึ้นมาจะก็ยังซื่อป้อ ไม่รู้จักความจริงแท้ ความจริงเทียม

ความจริงโลกนี้เป็นความจริงโดยสมมุติ ความจริงเทียม ความจริงแท้ๆ เราเห็นความแท้ๆ แล้วจิตมันปล่อยวาง จิตมันสลัดทิ้ง มันจะเกิดดอกบัวเกิดขึ้นมาจากกลางหัวอกของเรา เห็นไหม ดอกบัวเกิดจากโคลนตม ดอกบัวเกิดจากความทุกข์ ความเศร้า ความรำพึงรำพัน นี่ความรำพึง

รำพันมันเป็นเรื่องของกิเลสปกคลุมอยู่ ถ้าใช้สติปัญญาแยกแยะ แสวงหา พยายามถอดถอนมัน นี้ ดอกบัวจะเกิดจากโคลนตม เกิดจากความทุกข์ความยากเรานี้แหละ มันไม่เกิดมาจากฟ้าหรือก มันไม่มี มันเกิดจากความทุกข์ความยาก ความขยันหมั่นเพียร ความวิริยะอุตสาหะ นี่ธรรมของเราเกิดขึ้นมา ดอกบัวมันจะเกิดที่นี่

ฉะนั้น เราทำของเราตามอำนาจวาสนาของเรา อย่างน้อยเนื้อต่ำใจ อย่างมองคนอื่น ทำไม คนนั้นทำงาน คนนี้ทำงาน ไอ้ที่เขาว่าเขาง่าย เขาได้ขึ้นมาจริงหรือเปล่า? จริงหรือเปล่า? ถ้ามันรู้ มันจริงขึ้นมาละ มันจะเป็นอยู่กลางหัวอกของเรา เราทำจริงของเราขึ้นมาละ แล้วเราจะไม่เกิด บุญเปล่า วันพระไม่ได้มีหนเดียว เอวัง